

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Özellikle 1999 yılı Kocaeli ve Düzce Depremleri neticesinde ülkemizde ortaya çıkan yapı malzemesi ve yapı denetimi konularındaki eksiklikler ve sıkıntılar 1999 yılı sonrası getirilen bir takım kanun ve yönetmeliklerle aşılmaya çalışılmaktadır.

Yapı Denetim Kanunu da bu yeniliklerden bir tanesi ve beklide en önemlisidir. Buna bağlı olarak **Yapı Malzemesi Denetimi** konusunun da **Yapı Denetimi** konusundan ayrı tutulamayacağı bir gerçektir.

‘Yapı denetimi ve Yapı Malzemeleri’ne ilişkin 01.11.2007 tarihli T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün TBMM Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu sunumu incelendiğinde; kurumca 2006 ve 2007 yılları içerisinde 161 adet Hazır Beton ve 121 adet diğer ürünlerde olmak üzere toplam 282 adet Piyasa Gözetimi ve Denetimi (PGD) yapıldığı görülmüştür (syf. 23).

Yapılan denetimler sonucunda;

- 4 adet Batarya Firmasının,
- 10 adet Boya Firmasının,
- 11 Adet Beton Firmasının,

Ürünlerinin standartlara uygunsuzluğu (yani standart dışı olduğu) tespit edilmiş olup bu firmalara uyarı cezası verilmiş ve bu eksikliklerinin düzeltilmesi için firmalara 3 ay süre tanınmıştır.

Yapılan bu denetimler sonucunda;

- Hazır Beton ürünlerinde % 6,83
- Diğer ürünlerde % 11,6 oranında uygunsuz ürün tespit edilmiştir. Ayrıca, kamuoyuna da yansıdığı üzere, yurtdışından standart dışı inşaat demiri ithal edildiği öğrenilmiştir. Standart dışı söz konusu demirlerin yapılarda kullanılıp kullanılmadığı yada ne kadarlık kısmının kullanıldığı bilinmemektedir.

%96’sı deprem tehdidi altında bulunan ülkemizde Yapı malzemeleri Denetimi ve Yapı denetimi gibi son derece hassas ve aciliyet gerektiren bir konunun görüşülmesi, standart dışı malzemelerin kullanıldığı yapılar hakkında gerekli araştırmanın yapıp, önlemlerin alınması ve olası can kayıplarının ve maddi zararların araştırılması için Anayasanın 98., içtüzüğün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Arastırması acılmasını arz ve teklif ederim.

1. Fevzi TOPUZ-Muğla
2. Yaşar TÚZÜN-Bilecik
3. Halil ÜNLÜTEPE-Afyonkarahisar
4. Ali Rıza ÖZTÜRK-Mersin
5. Mehmet SEVİGEN-İstanbul
6. Enis TÚTÜNCÜ-Tekirdağ
7. Ramazan Kerim ÖZKAN-Burdur
8. Mehmet Şevki KULKULOĞLU-Kayseri
9. Ahmet ERSİN-İzmir
10. Mehmet Ali ÖZPOLAT-İstanbul
11. Durdu ÖZBOLAT-Kahramanmaraş
12. Tekin BİNGÖL-Ankara
13. Nesrin BAYTOK-Ankara
14. İsa GÖK-Mersin
15. Atila EMEK-Antalya
16. Mevlüt COŞKUNER-Isparta
17. Şahin MENGÜ-Manisa
18. Ahmet KÜÇÜK-Çanakkale
19. Atilla KART-Konya
20. Fehmi Murat SÖNMEZ-Eskişehir
21. Şevket KÖSE-Adıyaman
22. Tayfur SÜNER-Antalya
23. Hüsnü ÇÖLLÜ-Antalya
24. Akif EKİCİ-Gaziantep
25. Hüseyin ÜNSAL-Amasya

- 5- Yapı Malzemesi Denetimi tıpkı Yapı Denetimi sistemi gibi belirlenen pilot illerde ve bölgelerde mi uygulanmaktadır? Yapı malzemesi denetimi için, uygulanan illerde bu sistemi sürdürebilecek yeterli personel ve laboratuvar var mıdır? Konu ile ilgili denetimleri gerçekleştirecek personel hangi ölçütlere göre seçilmekte, nasıl ve kimler tarafından eğitilmektedir? Bu personelin eğitim standartları AB standartlarına uygun mudur?
- 6- 2006-2007 yıllarında gerçekleştirildiği bildirilen ve sayısı **282** olarak ifade edilen (**161** adeti **hazır beton**, **121** adeti **diğer ürünler**) ürün ve firma denetimi yeterli midir? Denetlenen firmalar ülkemizde faaliyette bulunan yapı malzemesi üretimi ve satışı yapan firmaların yüzde (%) kaçını temsil etmektedir?
- **161 adet hazır beton firması** bu konuda ülkemizde faaliyet gösteren benzer firmaların yüzde (%) kaçını temsil etmektedir?
  - **121 adet diğer ürünleri üreten firmalar** bu konuda ülkemizde faaliyet gösteren benzer firmaların yüzde (%) kaçını temsil etmektedir?
- 7- BİB Genel Müdürlüğünün sunumunda belirtilen ve standart dışı ürün üreten ve/veya satışını yapan firmaların bu ürünlerinin ne kadarlık bir miktarı piyasaya sürülmüştür? Piyasaya dağıtılan bu ürünlerin ne kadarlık bir kısmı yapılarda kullanılmıştır? Kullanılan bu standart dışı ürünlerin, özellikle hazır betonun ileride, yapılarda meydana gelmesi muhtemel olumsuzluklara etkisi ne olacaktır?
- 8- Depremler coğrafyası olan ülkemizde bu standart dışı ürünler hangi bölgelerde kullanılmıştır? Bu bölgelerde ileride olabilecek depremlerde, kullanılan standart dışı ürünler (**özellikle hazır beton**) yapı üzerinde nasıl bir olumsuz etki yaratacaktır? Yapıların taşıdığı riskler ve bağlı konularda gerekli etüt ve incelemeler yapılacak mıdır?
- 9- Standart dışı ürün üreten ve bunu piyasaya dağıtan firmalar, bu ürünlerini geri toplayacak ve/veya yapıda, yerinde tamir ve güçlendirme (değiştirme) yapacak mıdır? Bu konudaki tedbir ve yaptırımları uygulayacak ve uygulanmasına imkân verecek düzenlemeler yapılacak mıdır?
- 10- Ülkemizde, pek çok bölgede inşaat faaliyetleri sürdüren, büyük miktarlarda ve her türden yapı malzemesi satın alan ve kullanan **TOKİ**, raporda bahsi geçen firmaların ürettiği standart dışı yapı malzemelerinden kendi sorumluluğunda olan inşaatlarda kullanmış mıdır? Bu konuda bir araştırma yapılmış mıdır veya ilgili kurumdan bu konuda bilgi istenmiş midir? İlgili kurum ve kuruluşlar bu konularda bilgilendirilerek uyarılmış mıdır?
- 11- Yapılan denetimler ve hazırlanan raporlar neticesinde ortaya çıkan manzara bazı yapı malzemesi firmalarının standart dışı ürün ürettikleri gerçeğini gözler önüne sermektedir. Bu durumda, üretilen standart dışı bu ürünlerin kullanıldığı yapılarda yaşayanlar (hem mal sahipleri hem de yapı kullanıcıları) mağdur edilmişlerdir. Bu vatandaşlarımızın mağduriyeti nasıl tazmin edilecektir? Standart dışı ürünler arasında olan özellikle hazır beton gibi ürünler yapıların statik güvenliği (taşıyıcı sistem güvenliği) açısından problem teşkil etmeyecek midir? Bu standart dışı malzemeler ile yapılan yapıların kontrolü yapılmış, dökümü çıkarılmış mıdır? Yapıların taşıdığı **Risk** belirlenmiş midir? Mağdur durumda olan vatandaşlar bu konudan haberdar edilmiş midir? Mağdur durumda olan vatandaşların haklarını aramaları için hangi yasal süreçler ve prosedürler vardır?

12- Yapı malzemeleri denetimi sürecinde ele alınan ve AB standartlarını hedefleyen çalışmalarda temel olan (altlık olan veya temel dayanak teşkil eden) bir konuda Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (89/106/EEC) içerisinde olan Yapı Malzemeleri Temel Gereklidir. (syf. 10). Buna göre;

Bir yapı malzemesinin teknik özellikleri, uygulandığı inşaat işlerinin aşağıdaki temel gereklere sahip olmasını sağlamalıdır.

1. MEKANİK DAYANIM VE STABİLİTE
2. YANGIN DURUMUNDA EMNİYET
3. HİJYEN SAĞLIK VE ÇEVRE
4. KULLANIM EMNİYETİ
5. GÜRÜLTÜYE KARŞI KORUMA
6. ENERJİDEN TASARRUF VE ISI MUHAFAZASI

Yukarıda bahsi geçen bu konular sadece yapı malzemesi denetimi konusunu içermekle kalmaz bu malzemenin doğru uygulanmasını da içerisine alır. Dolayısıyla Yapı Denetiminin de ilgi ve konu alanında olduğu bir gerçektir. Bu durumda ortaya şöyle bir durum çıkması tehlikesi bulunabilir.

Yapı Denetçileri ve bu konuda eğitim alan, sertifika alan kişilerin yeni yapı malzemesi denetimi ve standartları konusunda bilgi ve tecrübesi ne olacaktır, nasıl sağlanacaktır?

17 Ağustos 1999 tarihinde Kocaeli'nde yaşanan deprem afeti hafızalardan asla silinmeyecek derin izler bırakmıştır. Bu afette kaybettiğimiz 18.000 can ile birlikte yaklaşık 13 milyar ABD Doları tutarında bir ekonomik kayıpta ülkemizde çok büyük tahribat yaratmıştır. Böylesi bir afetin tekrar yaşanmaması için yapı malzemesi ve yapı denetimi konularındaki eksikliklerin ve sıkıntıların giderilmesine ilişkin yukarıda belirtilen gerekçelerle önerenin Yüce Meclisimizde ele alınması ve incelenmesi önem arz etmektedir.

